

Prædiken af Morten Munch
Helligtrekongers søndag / 3. jan. 2016
Tekst: Matt 2,1-12

HJEM AD EN ANDEN VEJ

At søge visdommen

Beretningen om vismændene fra øst anslår et visdomstema, som har fulgt menneskeheden alle dage.

Hvor og hvordan finder vi sand visdom? Hvilke lyskilder og vejkort er de vigtigste for at finde vej gennem livets labyrinth? Vi står dagligt med personlige valg og prioriteringer. Ikke at handle er også at handle.

Fra Jobs Bog hørte vi ordene: Men visdommen, hvor finder man den? Hvor bor indsigten? Vi hører, at visdommen ikke kan købes for guld; den er mere værd end perler. Kun Gud kender vejen til den.

Begrundelsen er, at Gud selv designede det menneskelige liv i sin visdom – den visdom der allerede i Gammel Testamente antager personlige træk og i Ny Testamente er ét med det menneskeblevne Skaberord, Jesus Kristus.

Menneskelivet er fra først til sidst en bevidst eller ubevidst søgen efter denne visdom, en søgen efter vores oprindelse for heri også at finde vejkortet til målet forude.

Hvor ateisten siger: Der er ikke noget at finde - andet end rent fysiske forklaringer, siger agnostikeren: Måske er der noget at finde, måske ikke. Vi ved det ikke – og kan ikke vi det. Vi har ingen vejkort til at afgøre det. Jf. ordet 'agnostiker' af a-gnosis = ikke-viden.

At finde visdommen (epifani/åbenbaring)

Klassisk kristen tro vil i udgangspunktet være enig i det synspunkt, at mennesket ikke selv kan finde Gud - *med mindre* (og det er en vigtig tilføjelse) at Gud vælger at lade sig finde af mennesket ved at åbenbare sig for det.

Fejringen af Hellig3konger har i kirkens gamle tradition haft betydning som en epifani-fest, hvilket betyder åbenbaring.

Der er to temaer, der smelter sammen: Menneskets søgen efter visdom repræsenteret ved de rejsende fra øst, og Guds åbenbaring af den sande visdom i barnet ved navn Jesus.

Guds åbenbaring overflødiggør ikke menneskets søgen. Menneskets søgen er i sig selv et udtryk for, at Gud kalder på mennesket. Ikke at søge er at sidde dette kald overhørigt.

Jesus siger: Den, der søger, finder. For den, der søger, er lydige overfor den indre længsel, Gud har lagt i os og følger det lys, han eller hun aner forude, måske ganske dunkelt.

Hjem ad en anden vej

Vi har ikke mange oplysninger om de vise mænd, og af samme grund er der med årene opstået mange frie gendigtninger af historien.

I en af gendigtningerne, der som så mange andre går ud fra, at de rejsende var tre i antal, havde den ene søgt visdom i gamle hemmelige manuskripter og knækket koden til hidtil ulæselige skrifttegn.

Den anden havde søgt visdom ved at kunne kontrollere sansning og bevidsthed, så han fx kunne gå på gloende kul uden at mærke smerte. Den tredje søgte visdom ved at udforske de mange urters egenskaber og deres indvirkning på den menneskelige psyke og krop.

Fra hvert sit udgangspunkt og visdomsdomæne var de brudt op med en fornemmelse af, at et større lys ventede dem.

Derfor mødtes deres veje, og endnu inden de havde ytret et ord til hinanden, så de i hinandens øjne et genskin af den stjerne, de var begyndt at følge. De følte sig indbyrdes forbundne.

Vejen mod kongebyen Jerusalem var selvskreven, men til deres skuffelse fandt de ikke stjernens lys i Herodes' blik inde i paladset, men kun grådighed og selviskhed.

Ad krogede omveje fandt de omsider kongebarnet uden en konges ydre, men med stjernens lys så dybt prentet i øjet, at de spontant knælede for at tilkendegive, at de ønskede at tage imod visdommen i barnet.

Ved afskeden takkede mændene for de gaver, de havde modtaget af barnet, hvilket fik Maria til at undre sig, for det var da de fremmede, der var kommet med gaver til hendes barn.

Om gaverne var velvalgte kunne altid diskuteres. Måske havde den nyfødte mere brug for et varmt tæppe, lidt gedemælk og en uro til at hænge over krybben end røgelse og myrra.

De rejsende forklarede sig overfor Maria; de havde i barnet modtaget den guddommelige kærlighed som en fri gave udenom deres menneskelige kunne og stræben.

De lærte, at nøglen til livet ikke lå i sansning og bevidsthedsøvelser eller i hemmelige koder og manuskripter eller i udforskning af naturens under. Den største nøgle lå i Guds egen gave, Guds selvhengivelse; den kærlighed der gav sig selv.

Derpå drog de hjem ad en anden vej. En engel havde advaret dem mod Herodes' onde hensigter, men vi kan også sige det på en anden måde: Deres gamle kort duede ikke længere.

Et nyt vejkort - et nyt mål

Vejen *efter* mødet med barnet var ikke den samme, som vejen *før* mødet med barnet. De tog hjem ad en anden vej.

De tog hjem med andre gaver, end dem de var kommet med. De havde fået et nyt vejkort.

Ikke sådan at forstå at troen på Kristus er et detaljeret kort over livet. Vi vil som kristne opleve at tabe sporet, gå vild og gå omveje. Men troen giver et udgangspunkt og et mål og ikke mindst et midtpunkt, hvorfra vi altid kan orientere os, Jesu ord og liv. Det vigtige er at lade Gud være den, vi søger over alt andet.

Forfatteren Wilfrid Stinnisen siger det sådan: "Hvis ikke Gud er dit faste mål i alt, kommer du uundgåeligt til at spilde megen tid. Hvis du ikke længere ved, hvor du er på vej hen, bliver dit indre menneske gammelt og træet. Men holder du målet klart i sigte, forbliver dit hjerte ungt og friskt." (1 dag er Guds dag).

Vor tids rodløshed er forbundet med, at tilværelsen for mange ikke har et mål. Vi bliver mere hele som mennesker, når vi har en retning at følge. Troen på Kristus er den stjerne, vi kan følge; ja han er selv morgenstjernen, den første og den sidste; den der kalder os til at følge sig.

Der er forhindringer, der må overvindes for at bryde op, og der er forhindringer på selve rejsen. Sådan var det for de hellige tre konger, og sådan er det for os. Og der vil være forhindringer på rejsen, ligesom der var det for dem.

De opmuntrer os til udholdenhed og til fornyet fokus på målet. De tilskynder os til at være fleksible og lærvillige og ikke fastlåste i vor egen stolthed.

Dine gaver til Guds Søn

Hvilke gaver kan vi give til Guds Søn i dag? Stinissen, som jeg citerede før, foreslår tre ting, vi kan give til Jesus.

Fordi Jesus er ét med Skaberens, der skaber af intet, kan vi give ham vort intet, vor tomhed og lade ham fylde os med sit liv.

Fordi Jesus er Guds ord, kan vi give ham vort øre, vor opmærksomhed, vor lydhørhed og længsel.

Fordi Jesus er Frelseren, kan vi give ham vort behov for genoprettelse – det vi bærer på af brudthed og synd.

Vi kan som svar på hans kærlighed give os selv til ham, vor kærlighed og lovprisning.

Det er også det, vi gør i nadveren, hvor vi løfter vore hjerter til Gud sammen med de gaver, han har givet os i brødet og vinen og hele skabelsen. Nadveren kaldes også eukaristi, der betyder taksigelse; eukaristi har sin grund i epifani – taksigelse i åbenbaring.

Taksigelsen leder Guds åbenbarede kærlighed ind i vore årer, ligesom brødet og vinen gør det ved at blive en del af os. Han i os, og vi i ham.

Sammenfatning

Beretningen om de viise mænd er beretningen om mødet mellem menneskelig søgen og Guds selvåbenbaring – og det er beretningen om menneskets nyskabelse i det møde.

Gamle vejkort bryder sammen, prioriteringer ændres, vi lærer at skelne mellem det kunstige lys, som magt og karriere og vor egen stræben kan kaste om sig med og det ægte lys, der altid gives os som en gave af Guds barmhjertighed.

Derfor stilles vi det spørgsmål, hver gang vi fejrer gudstjeneste, om vi går hjem ad en anden vej, end den vi kom ad.

Amen.